

Skuld, maatte Landmændene efterat have bragt deres Producter derhen, kjøre med deres tomme Vogne til Kjøbstaden for at hente de Varer, de brugte. Drøforeren sagde, at der var mindre Føie til at foreslaae Handelsfrihed end Haandværksfrihed. Jeg troer, at denne Paastand er aldeles urigtig; jeg troer, der er Mange, som langt lettere ville finde sig i en tvungen Haandværksdrift end i en tvungen Handelsdrift, og at det er et Baand, der tynger langt stærkere paa en heel Deel af Landbostanden, naar de nødvendig skulle kjøre langt til en Kjøbstad, der har en unaturlig Belliggenhed, fordi den ligger langt borte fra et Udskibningssted. Der er ogsaa blevet sagt, at det var unaturligt at bestemme saa lange isorvelen, at en saadan Grændse skulle høre op; men jeg finder det ganske rigtigt, at der her fastsættes en Tidsgrændse. De Herrer, der have holdt paa, at Loven ikke skal træde i Kraft strax med Hensyn til Haandværksdrift, mene jo netop, at Nesterne ved denne Indrømmelse af 4 Aar ville faae Leilighed til at faae deres Sager ordnede, og at der altsaa vil være en Overgangstid for dem til at forberede sig paa Friheden. Jeg troer derfor, det er godt, at Loven med Bestemthed fastsætter en Tid, naar denne Afstandsbestemmelse med Hensyn til Handelen ophører. Derved vil man ogsaa forhindre Folk fra at nedsætte sig, hvor det er unaturligt, at de gjøre det, men hvor de ville gjøre det, fordi det ligger udenfor den bestemte Grændse. Jeg troer, at Folk ville see, at der vil komme en Tid, hvor de naturlige Forhold ville bestemme, hvor der skal være Handel og hvor ikke, og at dette vil have en god Indflydelse paa Forholdene. Jeg maa derfor anbefale dette Forslag, og da Tidsgrændsen er saa lang, og Overgangen altsaa ikke saa brat som i det Endringsforslag, der var stillet til 2den Behandling, haaber jeg ogsaa, at det vil blive tiltraadt af flere.

Indenrigsministeren: Jeg har ikke hørt andre Grunde for dette Forslag end dem, der tidligere ere ansøgte for et dette meget ligt Forslag, som da blev forkastet, og Thinget kan

altsaa ikke vente, at jeg skulle anføre nye Modgrunde; Spørgsmaalet har jo saa ofte været drøftet, at vor Stilling til Forslaget ikke kan være tvivlsom. Thinget vil erindre, at her staae vi ved en af de Bestemmelser, der i Loven ere fastsatte til Fordeel for Kjøbstæderne, hvis Forhold jo ved denne Lov ligeoverfor Landet vil blive væsentligt forandret; jeg troer, at dette Punkt hører med til den Overenskomst, som jeg mener er sluttet mellem Regjeringen og Thinget ved 2den Behandling, og jeg haaber derfor, at man ikke her vil forlade dette Grundlag. Det forholdes sig jo ogsaa ganske vist saaledes, som den ærede Drøforer gjorde opmærksom paa, at det er noget synderligt at fremkomme med dette Forslag særskilt med Hensyn til Handelsbæltet, medens Haandværksbæltet bliver staaende. Jeg skal særlig fremhæve, at i § 55 er der med Hensyn til Høkerhandel sat en snevrere Grændse, nemlig 1 Mil, som endog kan indskrænktes til en halv Mil. Fremdeles skal jeg minde om, at, hvor der maatte vise sig at være Stæder, som maatte egne sig til Handelspladser, har Lovgivningsmagten det i sin Haand at oprette dem til saadanne; og jeg skal endelig, uagtet flere af Thingets Medlemmer ikke ynde det, minde om, at Bemyndigelsen er forbeholdt med Hensyn til denne S. Jeg maa altsaa gjentage — og haaber, at Thinget ikke vil trættes derved — at vi her staae ved et af de Punkter, hvor Thinget ved at fravige, hvad der blev vedtaget ved anden Behandling, kaster Sagen over i en Usikkerhedstilstand, idet jeg da ikke kan svare for Sagens Fremme.

Da ellers Ingen ønskede at yttre sig, gif man til Afstemning, hvorved Forslaget under 29 af Indenrigsministeren, tiltraadt af Udvalget, til § 54: Begyndelsen affattes saaledes:

„Grosshandel, Kjøbmandshandel og Detailhandel tillædes“ o. s. v.

vedtoges uden Afstemning som Følge af en tidligere Afstemning.